

Втората посока в жанровата рецепция се създава от възгледи върху „В полите на Витоша“, които омаловажават темата за смисъла на трагичното в тази пиеса и акцентират върху новата за българската драматургия тематика. Това е групата на ценителите на произведението. Михаил Кремен⁹ оценностява положително любовта между персонажите, съдържаща трагичното начало в конфликта, и назовава общите места в схващанията на съпричастните към произведението – съвременността на сюжета, на психологическите въпроси и на използваната драматургическа техника. Към този лагер се присъединяват по-известни или непознати известни рецензенти като д-р М. Тихов, М. Ничков, Д. С. Зографов.

Трети дори се съмняват основополагащо в драматургичния статут на творбата. „Ако съдим по съдържанието, по мотивираната завръзка и драматичната ситуация, пиесата не е освен диалогизирана любовна нувела. Г-н Яворов разполага частите на събитието едно до друго, както нувелата, и ги обяснява психологично. [...] Връзките между отделните действия в пиесата на г-н Яворов съществуват, но изглежда да бъдат връзки на отделни глави на някой роман.“¹⁰

Абстрахирането на тези идеи е условно, тъй като лагерите или групировките понякога комбинират и разменят аргументите си и макар да отбелязват еднакви факти, те ги оценностяват с напълно различен знак, като например наблюдението на Д. Киряков, който се усъмнява в правото на пиесата да бъде пиеса, следваща традиционното сюжетостроене, но пък забелязва еднакво с ценителите на творбата, че става въпрос за „едно цяло интелигентско поколение, което за днес изглежда като полица с изтекъл срок и умира под ударите на живота, или, най-малкото, още се гърне и гърчи, за да му се подчини“¹¹, и въпреки смущението и укорите към пиесата свидетелства за ръкоплясканията в края на всеки акт и силното „браво“, което галерията отправя към сцената. (Статистиката отчита 8600 зрители за първите девет представления на постановката, което означава препълнен салон и значително количество публика за един 103-хиляден столичен град; или всеки осми столичанин е видял спектакъла.)

Критическото разноречие относно жанра на пиесата продължава и в по-късно време. Малчо Николов определя пиесата „В полите на Витоша“ като „лирична драма с трагично настроение“¹², Владимир Каракашев я

⁹ Кремен, М. „В полите на Витоша“ и нейните критики. – В: *Българската критика за П. К. Яворов*. С., 1977.

¹⁰ Киряков, Д. „В полите на Витоша“. – *Съвременна илюстрация*, I, № 10, 1911, с. 12–13.

¹¹ Пак там.

¹² Николов, М. *История на българската литература*. С., 1947, с. 502.